REKENKAMERONDERZOEK ARMOEDEBELEID MEPPEL EN STAPHORST

18 maart 2025

Presentatie Staphorst

Ipsos i&O

Opzet onderzoek

Twee hoofdvragen:

1. Hoe effectief en doelmatig is het armoedebeleid in beide gemeenten en zijn er nog verbeteringsmogelijkheden te realiseren en zo ja, welke?
2. Wat kunnen beide gemeenten van elkaar leren op het gebied van armoede- en minimabeleid?

Opzet

- Deskresearch
- Interviews met 21 ambtelijke betrokkenen (10 in Staphorst) en maatschappelijke stakeholders
- Straatonderzoek onder 74 minima, aangevuld met landelijk onderzoek
- Gesprekken met de raad en de portefeuillehouders

Armoedebeleid in Staphorst

- Beleid en inrichting
- Uitvoering, monitoring en sturing
- Resultaten
- Hoofdconclusie
- Aanbevelingen raad en college

Ipsos i&O

Beleid en inrichting

- **Basis**: Integraal Beleidskader Sociaal Domein ('Iedereen Doet Mee') vanaf 2022
- **Probleemanalyse aanwezig**: Aandacht voor specifieke doelgroepen en vraagverlegenheid inwoners
  - Inwoners rond bijstandsniveau goed in beeld bij gemeente, jaarlijkse aanvragen snel afgehandeld
- **Geen uitvoeringsplan:** Korte termijn plannen minder goed inzichtelijk
- **Landelijke regelingen aanwezig, aangevuld met FDMA**
  - Fonds Deelname Maatschappelijke Activiteiten
- **Schuldhulpverlening (ten tijde van onderzoek) belegd bij GKB**
  - Per 1 januari in eigen beheer, trajecten bij te contracteren partij

Uitvoering

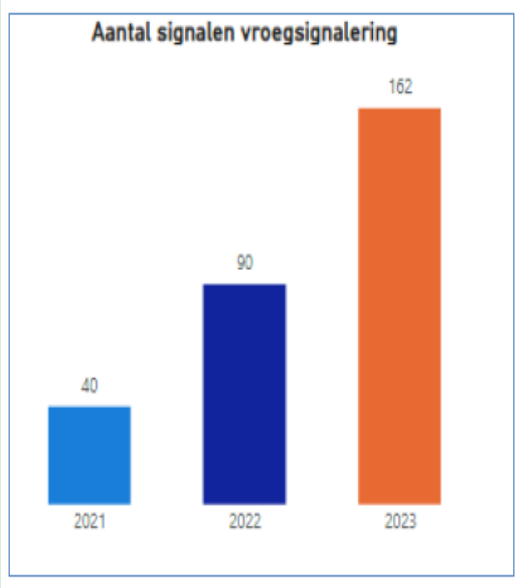
- **Staphorst voert groot deel van beleid zelf uit** (vroegsignalering en aanvragen regelingen).
    - Aantal maatschappelijke organisaties kleiner.
    - Rol van maatschappelijke organisaties: Noodhulp, advies, schuldhulp, doorverwijzing.
    - Daarnaast zijn kerken ook actief, maar rol is in dit onderzoek niet duidelijk geworden.
- **Verbeterpunten:** Intensivering samenwerking met maatschappelijke organisaties, opzetten informeel loket en verbetering FDMA
- **Goede resultaten met vroegsignalering**
- **Doelgroepen die gemist worden inzichtelijk door Energietoeslag** (tot 130% WSM)
- **Verschil met Meppel:** Armoedepact, aantal organisaties en initiatieven en werken met een ervaringsdeskundige.

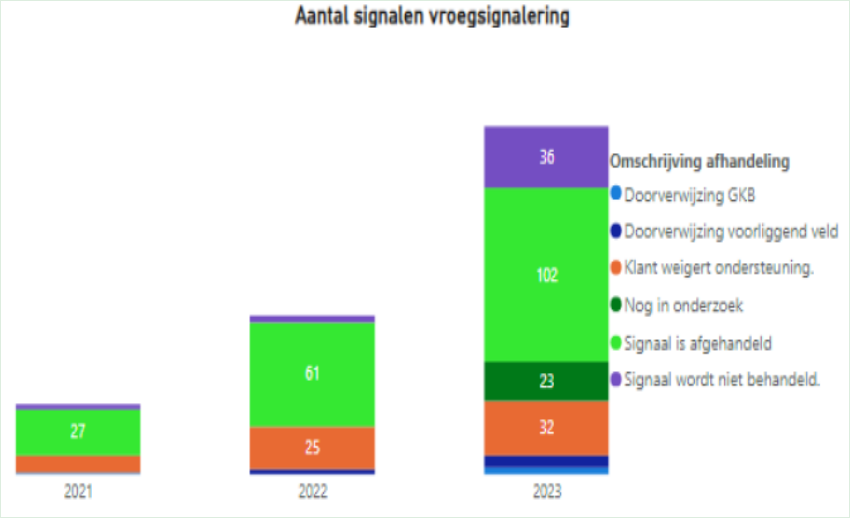
Monitoring en sturing

- **Monitor Sociaal Domein**

Belangrijkste kengetallen en resultaten vroegsignalering hier in opgenomen, voorzien van duiding

- **Korte lijnen tussen beleid en uitvoering**
- **Beperkt zicht op groep die mogelijk gebruik maakt van kerkelijke ondersteuning**

Resultaten beleid (I)

- **Een veelvoud aan regelingen is ingewikkeld voor inwoners**: Gebrek aan overzicht wat er is en waarvoor men in aanmerking komt.
- Een op de drie lost financiële problemen liever zelf op, voor men naar de gemeente gaat. Veiligheid en herkenning in de eigen gemeenschap zijn redenen hiervoor.
- **Landelijk onderzoek onder mensen die moeilijk rondkomen:**
  - 78% zegt gevoelens van schaamte te hebben
  - 66% is bang voor negatieve gevolgen (angst om terug te moeten betalen)
  - 39% weet niet waar zij terecht kunnen
- **Bereik in Staphorst:**
  - Voedselbank: 20 gezinnen (waarvan 17 statushouders)
  - FDMA: 85 personen (meer dan helft van bijstandsontvangers maakt hier gebruik van)
  - Energietoeslag: ~80% (420 van 500 huishoudens)
  - Wat is voldoende bereik?

Resultaten beleid (II)

- **Opzetten informeel aanvraagpunt sluit aan bij resultaten landelijk onderzoek en lokale probleemanalyse**

- **Succesvolle vroegsignalering schulden sinds 2021**

Minder grote schuldenproblematiek en kortere schuldperiodes. Snellere doorverwijzing naar informatie en advies.

Hoofdconclusie

Beleid staat goed:

- Probleemanalyse aanwezig, doelgroepen geïdentificeerd
- Het beleid staat goed, duidelijke wijze van monitoren en sturen
- Geen uitvoeringsplan, geen inzicht in korte termijn doelen en resultaten

Werkt het beleid door naar de praktijk?

- Sluit FDMA nog aan op huidige situatie?
- Verbetering overleg met maatschappelijke organisaties
- Informele toegang sluit aan bij probleemanalyse

Aanbevelingen

Aanbevelingen aan de raad

1. Bekijk (met het college) welke van de huidige armoede- en minimaregelingen mogelijk aan vernieuwing toe zijn en herzien kunnen worden zodat zij beter aansluiten bij het beleid

Aanbevelingen aan het college

1. Kijk met kerkelijke organisaties waar initiatieven elkaar kunnen versterken en kijk of er geen inwoners zijn die tussen wal en schip vallen.
2. Ga door met samenwerking met maatschappelijke organisaties en zorg voor meer informele toegangspunten naar regelingen